

Nu ska dödsbränderna och bostadsbränderna bli färre!

Bakgrund

Sedan 2010 finns en nationell strategi för att stärka stödet till enskilda, fastställd av MSB. Strategin berör flera aktörer och arbetet koordineras i en samverkansgrupp, där aktörerna ingår. "Aktiv mot brand" är det gemensamma namnet, varumärket. Strategin har en vision och tre mål:

"INGEN SKA OMKOMMA ELLER SKADAS ALLVARLIGT TILL FÖLJD AV BRAND"

Kopplat till visionen finns tre mål:

- Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minska med minst en tredjedel till år 2020.
- Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka.
- Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka.

Under de gångna åren har såväl kunskap som metoder utvecklats och bl.a. finns skrifter med råd om brandskydd i bostäder, vägledning för individanpassat brandskydd, vägledning för riktade kommunikationsinsatser och kampanjaktiviteter, samtliga utgivna av MSB. Dessa råd och vägledningar är avsedda att användas i planering och genomförande av bostadsbrandförebyggande åtgärder – på lokal nivå, av räddningstjänster och andra. MSB driver också den nationella informationsinsatsen inom "Aktiv mot brand" där 200 anslutna organisationer samordnar och utvecklar budskap mm.

Brandskyddsföreningen satsar de kommande åren bl.a. på individanpassat brandskydd och uppsökande verksamhet. I detta ingår stöd till lokal nivå med uppdragsersättningar från MSB. Ett stöd som ska inspirera till en omfattande uppsökande verksamhet (hembesök).

Föreningen Sveriges Brandbefäl (SBB) organiserar 2000 befäl i den kommunala räddningstjänsten och har som mål att driva utveckling inom samhällsskydd och beredskap. SBB är också ständig arrangör, tillsammans med Brandskyddsföreningen, av brandkonferenserna och i år är temat brand – med bl.a. bostadsbränder och dödsbränder på programmet.

Nuläge

Tyvärr har inte de goda intentionerna i nationella strategin gett önskat resultat. Sannolikheten att nå målet med en minskning av dödsbränderna med en tredjedel till 2020 verkar i dagsläget inte realistiskt. Såväl antalet omkomna som antalet bostadsbränder ligger på ungefär samma nivå som 2010 då den nationella strategin antogs. I jämförelse med Storbritannien har vi idag ungefär dubbelt så många omkomna vid bränder. Antalet bostadsbränder är över tid ca 6 000/år i Sverige.

	Storbritannien	Sverige
1981	900 (15)	-
1999	600 (10)	110 (12)
2015	300 (5)	113 (11)
2016 (jan-mars)		27

Omkomna vid bränder, (per miljon invånare)

Den stora skillnaden mellan oss och Storbritannien, vad avser förebyggande arbete, är att man sedan 20 år tillbaka arbetat konsekvent med bostadsbrandförebyggande åtgärder, och då framförallt hembesök. Man genomför årligen ca 700 000 hembesök med utryckande brandmän och styrkeledare, under beredskapstid. Hembesöken understöds av den nationella kampanjen Fire Kills. De goda resultaten är, enligt de studier som gjorts, i huvudsak beroende på hembesöken. Såväl breddbesök till alla som riktade besök till riskutsatta grupper. Succesivt har också en förskjutning skett mot de områden där brandskyddet är sämre eller bränderna fler. Men basen lades från början med allmänna besök till "alla".

Det finns flera goda exempel på hur man på lokal nivå arbetar med bostadsbrandskydd. Bl.a. har Räddningstjänsten Syd sedan 2010 genomfört 70 000 hembesök och arbetar numera med en modell som liknar den engelska med både allmänna och riktade aktiviteter. På Gotland har man arbetat med sotningsverksamheten som förebyggare och i Karlstadregionen med både räddningstjänst, sotare och andra. Men det genomförs ingen uppsökande verksamhet i Sverige gemensamt, med modell och volym. Utan det kommer vi inte att kunna påverka vare sig dödsbrandtalen eller antalet bostadsbränder. (Vilket är två olika saker – som kräver olika åtgärder och metoder.)

Vad göra?

Det viktigaste är att nå individer i hemmet, "granska" brandskyddet vad avser fungerande brandvarnare samt kommunicera budskapen om att både kunna förebygga bränder och kunna agera vid en brand – hos sig själv och hos grannen. Räddningstjänstens personal är utmärkta kommunikatörer med både stort förtroende och hög kunskap, men kan givetvis kompletteras med andra aktörer.

Modellen att arbeta med både bredd och punktinsatser hämtar stöd i en preventionsmodell som utvecklats i liknande sammanhang där det handlar om att påverka attityder och beteenden. Modellen menar också att det är mer effektivt med åtgärder i alla dimensionerna. När det gäller brandskydd i bostäder illustreras detta i figuren nedan.

Verktygen enligt "folkhälsomodellen"

Mot bakgrund av det ovan redovisade, MSB:s uppdrag och strategier, Brandskyddsföreningens arbete och stöd, SBB:s roll och ambitioner **uppmannas de lokala räddningstjänsterna att ta sig an arbetet med att förebygga bränder i bostäder och minska dödsbränderna**. En enkel och effektiv metod är uppsökande verksamhet (hembesök) av utryckningspersonal i beredskap. Verksamhet på bredden för alla och punktinsatser för särskilt riskutsatta grupper.

Att nå en motsvarande nivå som Storbritannien innebär 150 000 – 200 000 hembesök/år efter en igångsättningsfas. **Det innebär 1 besök per vecka och medarbetare i utryckningstjänst**. På fem år kan vi ha nått 1 miljon hushåll. Då kan vi göra riktig skillnad, då kan vi nå målen i den nationella strategin. Utan att det kostar något extra, utan att vi behöver lära oss mer!

MSB, Brandskyddsföreningen, Föreningen Sveriges Brandbefäl, Räddningstjänsten Karlstadsregionen, Brandkåren Attunda, Södertörns Brandförsvarsförbund, Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Kristianstad, Räddningstjänsten Östra Götaland, Räddningstjänsten Skåne Nordväst, Räddningstjänsten Storgöteborg, Räddningstjänsten Östra Skaraborg, Uppsala brandförsvaret, Räddningstjänsten Västra Blekinge, Kalmar brandkår och Räddningstjänsten Syd avser att arbeta aktivt med verktygen ovan.

Vi vill att alla räddningstjänster gör detta - vill ni?

Aktiv mot
BRAND